

TIBBİ (KLİNİK) MİKROBİYOLOJİ ÇEKİRDEK EĞİTİM MÜFREDATI

Prof. Dr. Mustafa BERKTAŞ*

***Tıpta Uzmanlık Kurulu,
Tıbbi Mikrobiyoloji Müfredat Komisyonu Yürütücüsü**

Sağlık Hizmetleri

11.4.1928 tarih ve 1219 sayılı

**“Tababet ve Şuabatı San’atlarının Tarzı
İcrasına Dair Kanun”**

ile yürütülmekte...

4 Nisan 2007 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak
yürürlüğe giren 5614 sayılı kanun ile 9. Maddede
değişiklik yapıldı.

Tıpta Uzmanlık Kurulu

“Eğitim kurumlarına eğitim yetkisinin verilmesi ve eğitim yetkisinin kaldırılmasına ilişkin teklifleri karara bağlamak, uzmanlık ana dallarının rotasyonlarını belirlemek, uzmanlık sınavı jürilerini tespit etmek, yabancı ülkelerde asistanlık yapanların bilimsel değerlendirilmesini yapacak fakülteleri ve eğitim hastanelerini belirlemek, tıpta uzmanlık eğitimi ve uzman insan gücü ile ilgili görüşler vermek, uzmanların tıbbi gelişmeleri izlemesini sağlayıcı inceleme ve araştırmalar yapmakla görevli olmak üzere, Sağlık Bakanlığının sürekli kurulu niteliğinde Tıpta Uzmanlık Kurulu teşkil olunmuştur.”

Tıpta Uzmanlık Kurulu

Tıpta Uzmanlık Kurulu;

- a) Bakanlık müsteşarı, ilgili genel müdür ve 1. Hukuk Müşaviri,
- b) Biri diş tabibi olmak üzere eğitim hastanelerinden Bakanlığın seçeceği beş,
- c) Dört tıp fakültesinden ve bir diş hekimliği fakültesinden YÖK'ün seçeceği birer,
- d) Gülhane Askeri Tıp Akademisi ve Fakültesinin seçeceği bir,
- e) Türk Tabipleri Birliğinin seçeceği bir,
- f) Türk Diş Hekimleri Birliğinin seçeceği bir üyeden oluşur.”
denilmektedir.*

*http://kurullar.saglik.gov.tr/tuk_c/pfdosyalar/mevzuat/5614.pdf

Tıpta Uzmanlık Kurulu

Bakanlar Kurulunun 29.06.2009 tarihli toplantısında ise, Sağlık Bakanlığının 1219 sayılı “Tababet ve Şuabatı San’atlarının Tarzı İcrasına Dair Kanun”un 9. Maddesi uyarınca hazırladığı “Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği”nin yürürlüğe konulması kararlaştırılarak 18.07.2009 tarihli Resmi Gazetede yayımlanmış ve yürürlüğe girmiştir.

Tıpta Uzmanlık Kurulu

Bu yönetmelikte, yukarıda açıklanan kanunla oluşturulan TUK'nun yetki ve sorumlulukları daha ayrıntılı olarak açıklanmış olmakla birlikte uzmanlık alanımız açısından kurulun önemli görevleri;

- a) Kurumlara uzmanlık yetkisi verilmesi ve bu yetkinin kaldırılmasına ilişkin teklifleri görüşüp karara bağlamak,
- b) Uzmanlık eğitimi veren kurum ve birimlerin sahip olması gereken asgari nitelik ve standartları belirlemek,
- c) **İlgili uzmanlık dalının çekirdek eğitim müfredatını belirlemek ve ilan etmek,**

Tıpta Uzmanlık Kurulu

- d) Uzmanlık dallarının rotasyonları ve bu rotasyonların süreleri hakkında karar vermek,
- e) Uzmanlık Eğitimi Takip Sistemi (UETS) bileşenlerine ilişkin formları oluşturmak ve yayımlamak.....
- j) Görev alanlarıyla ilgili konularda çalışmalar yapmak ve görüş hazırlamak üzere görev süresini ve üye sayısını belirlediği geçici komisyonlar kurmak” olarak sıralanabilir.*

*http://kurullar.saglik.gov.tr/tuk_c/pdfdosyalar/mevzuat/TUEY.pdf

Tıpta Uzmanlık Kurulu

Bugüne kadar yaşanan gelişmeler (kronolojik sıra ile);

1. Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü'nün 06.11.2009 tarih ve 13641 sayılı yazısı ile her biri 11 üyeden oluşan 94 uzmanlık komisyonu oluşturulmuştur.

2. Oluşturulan 94 uzmanlık komisyonu arasında uzmanlık alanımızla yakın ilişkili alanlar; Tıbbi Mikrobiyoloji ana dalı ile Temel İmmunoloji, Tıbbi Mikoloji, Tıbbi Parazitoloji ve Tıbbi Viroloji yan dalları sayılabilir.

Tıpta Uzmanlık Kurulu

3. TUK tarafından kabul edilen “Müfredat Oluşturma Komisyonları Çalışma Yönergesi” uyarınca müfredat oluşturma komisyonlarının 11 üyeden oluşması, ilk toplantıda bir yürütücü seçmesi, ilgili uzmanlık alanının [görev listesi, görev analizi, öğrenim hedefleri, yöntemleri (rotasyon dahil), kaynakları ve ölçme değerlendirme yöntemi]'nden oluşan çekirdek müfredatı belirlemesi, görev listesi, görev analizi, öğrenim hedefleri ve rotasyon içerik ve süreleri süreçleri]'nin 31 Mart 2010 tarihine kadar tamamlanarak çekirdek müfredatın TUK’a sunulması kararlaştırılmıştır.

Tıbbi Mikrobiyoloji Uzmanlık Alanı Komisyon Üyeleri;

- Prof. Dr. Mustafa Berktaş (yürütücü),
- Doç. Dr. Ziya Cıbalı Açıkgöz,
- Doç. Dr. Ali Kudret Adiloğlu,
- Prof. Dr. Ahmet Celal Başustaoğlu,
- Prof. Dr. Mahmut Baykan,
- Prof. Dr. Mustafa Demirci,
- Prof. Dr. Murat Günaydın,
- Prof. Dr. Gülşen Hasçelik,
- Prof. Dr. Arif Kaygusuz,
- Doç. Dr. Cüneyt Özakın,
- Prof. Dr. Adnan Seyrek.

UETS ve TUKMOS

Uzmanlık eğitimi takip sistemi (UETS) 18 Temmuz 2009 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği (TUEY) hükümleri gereğince oluşturulması gereken ve elektronik ağ ortamında (İnternet) çalışması ön görülen bir yazılımdır (<http://uets.gov.tr/>)

Tıpta Uzmanlık Kurulu Müfredat Oluşturma Sistemi (TUKMOS) , Tıpta Uzmanlık Kurulu (TUK)'un TUEY'de belirtilen 94 adet uzmanlık alanının çekirdek müfredatlarını belirleyebilmek için oluşturduğu komisyonların çalışmalarını sanal ortamda yürütebilmeleri için geliştirilmiş olan bir yazılımdır.

TUKMOS SÜRECİ

- 19-20 Aralık 2009 tarihinde Antalya'da yapılacak ilk toplantı iptal,
- Sağlık Bakanlığı, Sağlık Eğitimi Genel Müdürlüğü tarafından Tıpta Uzmanlık Eğitimi Standart, Rotasyon ve Sürelerinin Belirlenmesi Çalıştayı, 94 uzmanlık komisyonuyla Antalya'da 15-17 Ocak 2010 tarihlerinde,
- Çalıştayda 1000'in üzerinde ana ve yandal uzmanlık komisyon üyesi var,
- İlk toplantıda yürütücü, Prof. Dr. Mustafa Berktaş,

TUKMOS SÜRECİ

- Belirlenen müfredat, rotasyon ve sürelerinin internet üzerinden “Tıpta Uzmanlık Komisyonu Müfredat Oluşturma Sistemi” (TUKMOS)’a girişi,
- KLİMUD yönetiminden yardım isteği ve dernek yönetimi öncülüğünde 2010 yılı Nisan ayı içerisinde ortak çalışma.

Uzmanlık Eğitimi Takip Sistemi

Uzmanlık eğitimi takip sistemi (UETS) 18 Temmuz 2009 tarihinde yayımlanarak yürürlüğe giren Tıpta ve Diş Hekimliğinde Uzmanlık Eğitimi Yönetmeliği (TUEY) hükümleri gereğince oluşturulması gereken ve elektronik ağ ortamında (İnternet) çalışması ön görülen bir yazılımdır.

Tıpta Uzmanlık Kurulu Müfredat Oluşturma Sistemi (TUKMOS) , Tıpta Uzmanlık Kurulu (TUK)'un TUEY'de belirtilen 94 adet uzmanlık alanının çekirdek müfredatlarını belirleyebilmek için oluşturduğu komisyonların çalışmalarını sanal ortamda yürütebilmeleri için geliştirilmiş olan bir yazılımdır.

TUKMOS'a Giriş

TIPTA VE DİŞ HEKİMLİĞİNDE UZMANLIK EĞİTİMİ YÖNETMELİĞİ

<http://uets.gov.tr/>

TUKMOS SÜRECİ

TUK'a teklif edilen rotasyon alanları ve süreler

Gidilecek Bölüm	Yıl	Süre	Açıklama
1. Hematoloji	4	2	Kan Bankası rotasyonu
2. Enfeksiyon Hastalıkları	4	2	HEK eğitimi için
3. Enfeksiyon Hastalıkları	3	6	5 ay erişkin, 1 ay çocuk
4. Halk Sağlığı	4	1	Epidemiyolojik çalışma amaçlı

TUKMOS SÜRECİ

TUK tarafından kabul edilen rotasyon alanları ve süreler*

Gidilecek Bölüm	Yıl	Süre	Açıklama	.
1. Çocuk Sağlığı ve Hast.	2	1	Çocuk Enf. Hast. ağırlıklı	
2. Tıbbi Biyokimya	3	1		
3. Enfeksiyon Hastalıkları	3	6	2 ayı HEK'de eğitim	
4. Halk Sağlığı	4	1		

* <http://kurullar.saglik.gov.tr/kurullar/tuk/TUK%20Karar%2082.pdf>

TUKMOS SÜRECİ

1. Aşama: Görev Gruplarının Belirlenmesi

1. Temel Mikrobiyoloji
2. Bakteriyoloji
3. Mikobakteriyoloji
4. Viroloji
5. Mikoloji
6. Parazitoloji
7. İmmunoloji
8. Moleküler Mikrobiyoloji
9. Hastane Enfeksiyonları
10. Laboratuvar Yönetimi

TUKMOS SÜRECİ

2. Aşama: Görev Analizleri ve Öğrenim Hedefleri

Bu verilerin girilmesinde amaç, her bir görev grubunda yer alan görevlerin tanımlanması, bu görevlere yönelik analizlerin yapılması ile her birinin öğrenim hedefleri ve hedef alanlarının (bilişsel, duyuşsal ya da psikomotor) ortaya konulmasıdır.

Komisyonumuz şu anda bu ikinci aşamayı tamamlama durumundadır.

	A	B	C	D	E	F	G
	GÖREV GRUBU	GÖREV	GÖREV ANALİZİ 1. YAZILMA DÜZEYİ	GÖREV ANALİZİ 2. YAZILMA DÜZEYİ	ÖĞRENİM HEDEFİ	HEDEF ALANI	
1	BAKTERİYOLOJİ	Bakteriyoloji laboratuvar	Fiziki mekan ve altyapı		Rutin bakteriyoloji laboratuvarı için gereken minimum fiziki şartları hazırlar	BİLİŞSEL	
2			Ekipman		gereken minimum demirbaş malzemeyi tanımlar kullanım talimatını hazırlar ve yönetir.	PSİKOMOTOR	
3					Cihazların düzenli bakım ve kalibrasyonunu uygulatır, ilgili raporları muhafaza eder.	PSİKOMOTOR	
4					Soğutucuların ve etüv, sterilizasyon cihazlarının sıcaklık takiperini uygulatır ve kayıt altına aldırır.	PSİKOMOTOR	
5			Personel ve eğitimi		dezenfeksiyon sterilizasyon temizlik ve oryantasyon eğitimleri verir.	PSİKOMOTOR	
6					laboratuvar personelinin iş, yetki ve sorumluluklarını tanımlar ve uygulatır.	PSİKOMOTOR	
7					laboratuvar personelinin yaptığı işe uygun olarak periyodik eğitimler düzenler.	PSİKOMOTOR	
8					ilişkilerinde etik ve ahlaki sınırlar içinde davranır ve bu bağlamda gerekli personel eğitimini verir.	DUYUŞSAL	
9			Temel standart işlem prosedürleri		Bakteriyoloji laboratuvarının tüm süreçleri için işleyiş prosedürleri hazırlar.	PSİKOMOTOR	
10							

TUKMOS SÜRECİ

3. Aşama: Öğrenim Hedeflerinin Kazanılması Yolları ile Eğitimin Ölçme ve Değerlendirmesi

Her bir öğrenim hedefinin uzmanlık eğitiminin hangi döneminde, hangi yöntemle, hangi kaynaklarla (eğitici, zaman, mekan, donanım, hasta ve materyal olarak) yapılacağı ortaya konulacak ve eğitimin formatif ölçme ve değerlendirilmesinin ne şekilde yapılacağı açıklanacaktır.

G	H	I	J	K	L	M	N	O	P
	KIDEM	YÖNTEM	KAYNAK 1 Eğitici (tanım)	KAYNAK 2 Zaman (dk)	KAYNAK 3 Mekan (tanım)	KAYNAK 4 Donanım (tanım)	KAYNAK 5 Hasta (adet)	KAYNAK 6 Materyal (adet)	FORMATİF Ölçme Değerlendirme
		Teorik ders	Eğitici	10	Derslik	Derslik donanımı	0	0	Çoktan seçmeli
		Tanışal girişim	Kıdemlisi	20	Derslik	Eğitim/kütüphane ulaşımı	0	0	Karne elemanı
		Bireysel öğrenme	Yok	50	Diğer	Eğitim/kütüphane ulaşımı	0	0	Çoktan seçmeli
		Seminer	Kıdemlisi	15	Derslik	Derslik donanımı	0	0	SOE
		Teorik ders	Eğitici	10	Derslik	Derslik donanımı	0	0	Çoktan seçmeli
		Tanışal girişim	Kıdemlisi	20	Derslik	Eğitim/kütüphane ulaşımı	0	0	OSCE
		Bireysel öğrenme	Yok	50	Diğer	Eğitim/kütüphane ulaşımı	0	0	Çoktan seçmeli
		Seminer	Kıdemlisi	15	Derslik	Derslik donanımı	0	0	SOE
		Tanışal girişim	Kıdemlisi	20	Derslik	Eğitim/kütüphane ulaşımı	0	0	Karne elemanı

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P
			GÖREV ANALİZİ 1. YAZILMA DÜZEYİ	GÖREV ANALİZİ 2. YAZILMA DÜZEYİ	ÖĞRENİM HEDEFİ	HEDEF ALANI		KIDEM	YÖNTEM	KAYNAK 1 Eğitici (tanım)	KAYNAK 2 Zaman (dk)	KAYNAK 3 Mekan (tanım)	KAYNAK 4 Donanım (tanım)	KAYNAK 5 Hasta (adet)	KAYNAK 6 Materyal (adet)	FORMATİF Ölçme Değerlendirme
1	GÖREV GRUBU	GÖREV														
2	BAKTERİYOLOJİ	Bakteriyoloji laboratuvarı	Fiziki mekan ve altyapı		Rutin bakteriyoloji laboratuvarı için gereken minimum fiziki şartları hazırlar	BİLİŞSEL			Teorik ders	Eğitici	10	Derslik	Derslik donanımı	0	0	Çoktan seçmeli
3			Ekipman		gereken minimum demirbaş malzemeyi tanımlar kullanım talimatını hazırlar ve yönetir.	PSİKOMOTOR			Tanışal girişim	Kıdemlisi	20	Derslik	Eğitim/kütüphane ulaşımı	0	0	Karne elemanı
4					Cihazların düzenli bakım ve kalibrasyonunu uygular, ilgili raporları muhafaza eder.	PSİKOMOTOR			Bireysel öğrenme	Yok	50	Diğer	Eğitim/kütüphane ulaşımı	0	0	Çoktan seçmeli
5					Soğutucuların ve etüv, sterilizasyon cihazlarının sıcaklık takiperini uygular ve kayıt altına alır.	PSİKOMOTOR			Seminer	Kıdemlisi	15	Derslik	Derslik donanımı	0	0	SOE
6			Personel ve eğitimi		dezenfeksiyon sterilizasyon temizlik ve oryantasyon eğitimleri verir.	PSİKOMOTOR			Teorik ders	Eğitici	10	Derslik	Derslik donanımı	0	0	Çoktan seçmeli
7					laboratuvar personelinin iş, yetki ve sorumluluklarını tanımlar ve uygular.	PSİKOMOTOR			Tanışal girişim	Kıdemlisi	20	Derslik	Eğitim/kütüphane ulaşımı	0	0	OSCE
8					laboratuvar personelinin yaptığı işe uygun olarak periyodik eğitimler düzenler.	PSİKOMOTOR			Bireysel öğrenme	Yok	50	Diğer	Eğitim/kütüphane ulaşımı	0	0	Çoktan seçmeli
9					ilişkilerinde etik ve ahlaki sınırlar içinde davranır ve bu bağlamda gerekli personel eğitimini verir.	DUYUŞSAL			Seminer	Kıdemlisi	15	Derslik	Derslik donanımı	0	0	SOE
10			Temel standart işlem prosedürleri		Bakteriyoloji laboratuvarının tüm süreçleri için işleyiş prosedürleri hazırlar.	PSİKOMOTOR			Tanışal girişim	Kıdemlisi	20	Derslik	Eğitim/kütüphane ulaşımı	0	0	Karne elemanı

Tıbbi Mikrobiyoloji Uzmanlık Eğitimi

Tıpta Uzmanlık Yönetmeliği’nin “Eğitim Programı” başlıklı 24. Maddesinin 1. Fıkrası;

“Uzmanlık öğrencilerinin eğitim ve öğretimi, Kurul tarafından belirlenen çekirdek eğitim müfredatını kapsayacak şekilde birimler tarafından hazırlanan programlara göre yapılır. Her birim uzmanlık eğitimini yayımladıkları genişletilmiş eğitim müfredatına göre planlar” denilmektedir.

Tıbbi Mikrobiyoloji Uzmanlık Eğitimi

Yönetmeliği'nin 'Eğitimin takip ve değerlendirilmesi' başlıklı 25. Maddesinde ise;

Uzmanlık eğitiminde izlenecek yol belirtilmekte olup bu bölüm, uzmanlık eğitimi veren kişi ve kurumlar ile eğitim alan öğrenciler için en önemli bölümü oluşturmaktadır.

Tıbbi Mikrobiyoloji Uzmanlık Eğitimi

“Eğitimin takip ve değerlendirilmesi

MADDE 25 – (1) Eğitim kurumlarında birim sorumluları tarafından, her uzmanlık öğrencisine göreve başlamasını takiben bir rehber eğitim sorumlusu tayin edilir ve bu durum uzmanlık öğrencisine yazılı olarak bildirilir. Birimlere diğer birimlerden gelen uzmanlık öğrencisi için de aynı işlemler yapılır.

Tıbbi Mikrobiyoloji Uzmanlık Eğitimi

“Eğitimin takip ve değerlendirilmesi

(2) Eğitim kurumları, yeni başlayan uzmanlık öğrencisine, kuruma adaptasyon için kurumu tanıtıcı bilgiler verir, kanuni sorumlulukları, mesleki gelişimi, iletişim ve deontoloji ile ilgili uyum programları düzenler.

(3) Uzmanlık eğitiminin takibi ve değerlendirilmesi Bakanlık bünyesinde elektronik ağ ortamı kullanılarak kurulan uzmanlık eğitimi takip sistemi çerçevesinde yapılır. Uzmanlık eğitimi takip sistemi aşağıdaki unsurlardan oluşur.

Tıbbi Mikrobiyoloji Uzmanlık Eğitimi

“Eğitimin takip ve değerlendirilmesi

a) Çekirdek eğitim müfredatı: Uzmanlık eğitimi ihtiyaçlarının değerlendirme sonuçlarına dayanır. Belirlenen ihtiyaçları karşılayacak amaç ve hedefler ile bunları gerçekleştirecek asgari bilgi, beceri ve tutum kazandırmaya yönelik eğitim etkinliklerini içerir. Kurul tarafından hazırlanır ya da hazırlattırılır ve ihtiyaç duyulduğunda güncellenerek elektronik ağ ortamında ilan edilir.

b) Genişletilmiş eğitim müfredatı: Birimler tarafından hazırlanır, yıllık olarak güncellenir, Kurula bildirilir ve elektronik ağ ortamında ilan edilir.

Tıbbi Mikrobiyoloji Uzmanlık Eğitimi

“Eğitimin takip ve değerlendirilmesi

c) Uzmanlık eğitimi karnesi: Birimler, eğitime başlayan her uzmanlık öğrencisi için genişletilmiş eğitim müfredatına uygun bir karne oluşturur. Karne içeriğindeki eğitim ve uygulamaların çekirdek eğitim müfredatına ait olan kısmının uzmanlık eğitimi süresi içerisinde tamamlanması zorunludur. Birimler, hazırladıkları karneleri her yılın Eylül ayının ilk iki haftası içinde Kurula bildirir. Kurul, bu karneleri elektronik ağ ortamında ulaşılabilecek şekilde uzmanlık eğitimi takip sistemine koyar.

Tıbbi Mikrobiyoloji Uzmanlık Eğitimi

“Eğitimin takip ve değerlendirilmesi

Bu karneye uzmanlık öğrencisinin yaptığı teorik ve pratik tüm etkinlikler uzmanlık öğrencisi tarafından işlenir ve eğitim sorumlusu ve birim sorumlusu tarafından onanır. Eğitim karnesi kurum amirleri tarafından altı ayda bir kontrol edilir varsa eksiklikler süresi içinde tamamlattırılır. Uzmanlık eğitimini tamamlayanlara kurum tarafından eğitim karnesinin onaylı bir örneği verilir. Karneler takip sistemi içinde uzmanlık eğitimini tamamlayanlara ayrılan arşiv kısmında saklanmaya devam edilir” denilmektedir.

Tıbbi Mikrobiyoloji Uzmanlık Eğitimi

“Eğitimin takip ve değerlendirilmesi

Uzmanlık eğitiminin ana unsurlarının yer aldığı bu bölümde uzmanlık eğitimi alanların kayıtlarının yapılmasından sonra özetle;

Bir rehber eğitim sorumlusu tayin edilmesi,

Uzmanlık öğrencisine kuruma adaptasyonu sağlayıcı mesleki, etik ve deontolojik bilgilerin verilmesi,

Uzmanlık eğitiminin takibi ve değerlendirilmesi
Bakanlık bünyesinde elektronik ağ ortamı kullanılarak kurulan uzmanlık eğitimi takip sistemi çerçevesinde yapılması,

Tıbbi Mikrobiyoloji Uzmanlık Eğitimi

“Eğitimin takip ve değerlendirilmesi

Uzmanlık eğitimi, TUK tarafından hazırlanan çekirdek eğitim müfredatına baz alınarak birimler tarafından oluşturulan ve kurula bildirilerek elektronik ağ ortamında ilan edilen “genişletilmiş eğitim müfredatı” içeriğine uygun biçimde verilmesi.

Her bir uzmanlık öğrencisine birimler tarafından genişletilmiş eğitim müfredatına uygun olarak hazırlanmış bir karne verilerek uzmanlık eğitiminin izlenmesinin bu yolla sağlanması gerekmektedir.*

* http://kurullar.saglik.gov.tr/tuk_c/pdfdosyalar/mevzuat/TUEY.pdf

Tıbbi Mikrobiyoloji Uzmanlık Eğitimi

SONUÇ

Yeni kurulan TUK ve yürürlükte olan TUEY uyarınca oluşturulan Tıbbi Mikrobiyoloji Komisyonu, yukarıda belirtilen alanlardaki sorumluluklarını yerine getirme konusunda, aldığı tarihi sorumluluğun bilincinde ve bu alanda faaliyet gösteren derneklerden de yardım alarak çalışmalarını sürdürmekte, uzmanlık alanımızın her yönüyle daha iyi şartlara taşınması konusunda gayret etmektedir.

Teşekkürler...